Írta: Györffy István
2012. április 15. vasárnap, 10:53 - Módosítás: 2012. április 15. vasárnap, 11:09

Erkölcstörténeti adatok a XVIII. századból

1. **Káromkodók büntetése.** Almásy János jászkun főkapitány 1745. okt. 22-én az alábbi Ítéletet közli a kar-cagi tanáccsal : *„Mivel a káromko-dók mind Istenünk, mind világi tör-vényekkel ellenkeznek, azért is bírák és esküdt uraknak committálom, hogy a káromkodókat kinyomozván és meg-tudván, azonnal a tömlöczbe küldjék. Addig is minden felebarátink általam intetnek, hogy a káromkodástól ma-gokat óvják és azokat távoztassák annyival is inkább, hogy ollyatén bün-tetés rájok ne történnyen, melyet nem régiben Halasson bizonyos káromko-dó szenvedni kényszeríttetett, kinek nyelve először ameddig lehetett szá-jából hóhér keze által kivonattatott és tövéből elmetszetvén azonnal feje vé-tetett, annakutánna másoknak példá-jára megh irtt mód szerént elmetszett nyelve gyalázatos akasztófára felsze-geztetett."*
(Karcag város levéltára. Tanácsjkv. II. k. 152 1.)

2. **Pogányi csapszék.** Karczag város tanácsa 1747 jan. 19-én az alábbi Ítéletet hozza egy, a város népe előtt ugy látszik nem ismeretlen, de az elöljáróság nagy része által helytelen-nek tartott lakodalmi szokás ellen :

„Minthogy a tanúknak fassiojukból világos, hogy Tóth István Aggod Péterrel együtt Butsi István lakodalma alkalmatosságánál pogányi csapszéket kezdettenek, nevezetesen egymásnak (s. v.) alfeléből bort hörpögettek, azon-kívül Tóth István Isten ellen száját fellátván, teremtette mondásával ká-romkodott. Azért tetszett törvényünk-nek nagyobb rész találásával, hogy nevezett Tóth István mivel az alfelét adta ki afféle pogányokat is irtóztató dologra, azért ugyan a fara is fizessen azon cselekedetiért és teremtette mondásáért 100 pálca üté-seket, azután poenitenciát tartson." Karcag város levéltára. Tanácsjkv. III. k. 11. 1.

3. **Egymást szájból etetés, itatás.**

A szerelmesek szokása volt egymást a szájukból etetni, olyanformán, mint a galambok teszik. Ma már ez nem szokás, de az anya ma is gyakran így eteti apró gyermekét.

1754-ben a karcagi tanács Tóth Miska és Kátainé tilalmas társalkodásáról tart tanuvallatást.

Egyik tanú szerint Kátainé *„Meg-kapván Tóth Miskát, a Szájából a bort az ő szája fele köppen.ette vagy lottsantotta."*

Másik fatens *„öt ízben látta, hogy Kátainé a Tóth Miska szájából, Tóth Miska pedig a Kátainé szájából itták a bort."*

„Kátainé Tóth Miska sarkantyú-ját békötötte ruhával, hogy ne pereg-jen." Karcag város lt. Inq. jk. VI. k. 121-126. 1.

1763-ben a tanács Kun Miska és Bottyánné tilalmas társalkodásáról tart tanúvallatást.

Egyik tanú azt vallja, hogy a lag- ziban *„a népnek vitt be megpirított siros kenyeret és osztotta, Bottyánnénak is adván, ki is szemébe nevetett Kunnak. Kun pedig felugordván a fatens kezéből a kenyeret kikapta Botytyánné intésére."*

Másik tanú úgy vall, hogy a me-nyecske *„ha meg látja Kunt, nem tud-ja mitől van, egészen a testiben a vér fel indul benne."* Hallotta Szűcs Józsefnétől, hogy (Kun Miska és Botytyánné) egymás szájjából esznek. Azt pedig maga látta, hogy Kunnak az aja-két pittyegette Bottyánné a maga házá-ban, és azt felelte Kun :

„Ne bánts, azért nem hisznek nekünk."
Azt is vall-ja, hogy
„az eledelt megrágva edjik a másik szájjában rakja, öszve értetvén szájaikat."
Karcag város lt. Ing. ik. VIII—IX. k. 198-201. 1.

4. **Virágénekek.** 1790-ben Nagy Kati helytelen magaviseletéről a karca-gi tanácsjegyzőkönyv az alábbiakat jegyzi fel:

„Hallotta a tanú Csombordi Jánosnétól, hogy keresztelőbe lévén Nagy Katival, a hegedűssel is vonatott Nagy Kati sok fertelmes parázna nótákat, nevezetesen hogy „A kardszagi biró jánya, rípát kíván a p . . . .ja." Mely-ről ugyan intették Nagy Katit, de nem hogy az efféle trágárságokkal felha-gyott vólna, sőt inkább mint Varga Mihálynétól hallotta a tanú, a több pajkossági közt Nagy Kati Oláh Istvánéknál tivornyázván sok maga formákkal, a „Zsuka-zsuka" nótát felfo-gózván tánczolta és hogy mondotta vólna azt is, hogy néki azt fúnák nótá-ul : „A kardszagi Biró . . . etc." Kar-cag város Ing. jkv. II. 249. 1.

1760-ban *„Sánta Györgyné mikor Debreczenben vala az ura, az idő alatt a felesége három hegedüst vitetett a' házához; ott hegedültek, táncoltak s olyan nótákat fúttak ismét szóval „Tót leány oda hagyja dugni, Magyar le-ány ki nem hagyja húzni 1"* Karcag város lt. Inq. jkv. VIII—IX. k. 56.1.

Közli **Györffy István**. Megjelent az ***ETHNOGRAPHIA-NÉPÉLET XLIX. évi 1-2.*** számában.